

Perusopetuksen opetussuunnitelma, paikallisesti  
päätettävät asiat, luku 6

## OPPILAAN OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI PERUSOPETUKESSA



**PIRKKALA**  


# Sisällys

ARVIOINNIN KÄYTÄNTEET JA YHTEISTYÖN MUODOT .....	3
ARVIOINNISTA TIEDOTTAMISEN MUODOT .....	3
Oppilaalle .....	3
Huoltajalle .....	3
Oppilaalle .....	4
KÄYTTÄYTYMISEN ARVIOINNIN TAVOITTEET JA KÄYTÄNNÖT .....	4
VALINNAISTEN AINEIDEN ARVIOINTI .....	6
TODISTUKSET .....	6
LUOKALLE JÄTTÄMISEN PERIAATTEET JA KÄYTÄNNÖT .....	7
ERITYINEN TUTKINTO.....	7



# ARVIOINNIN KÄYTÄNTEET JA YHTEISTYÖN MUODOT

Lukukausittain tai -jaksoittain määritellään kussakin oppiaineessa arvioinnin kokonaisuuteen vaikuttavat asiat. Tällä tavoin varmistetaan, että oppilas ja huoltaja ovat tietoisia sanallisen arvion tai arvosanan muodostumisen perusteista. Arviointi perustuu tietojen ja taitojen monipuoliseen osoittamiseen. Arvioinnin on oltava jatkuvaa, kannustavaa ja oppimista edistävää.

Vuosiluokilla 1-6 jouluihelmikuussa järjestetään kaikille oppilaille arviointikeskustelu, johon osallistuvat oppilas, huoltaja(t) ja luokanopettaja. Arviointikeskustelua ohjaa sitä varten laadittu sähköinen lomake. Keskustelu mitoitetaan vähintään 20 minuutin mittaiseksi. Arviointikeskustelujen käytänteet kullekin lukuvuodelle hyväksytään koulukohtaisissa toimintasuunnitelmissa.

Vuosiluokilla 7-9 oppilaat saavat jouluna välitodistuksen, jossa arvioidaan tavoitteiden saavuttamista niiden oppiaineiden osalta, joita on joulukuun mennessä opiskeltu noin yksi vuosiviikkotunti. Vuosiluokilla 7-8 oppilaat saavat keuhällä jaettavan lukuvuositodistuksen, jossa oppilaat saavat kokonaisarvion koko lukuvuoden osalta kunkin oppiaineen tavoitteiden saavuttamisesta.

Vuosiluokalla 9 oppilaat saavat myös keuhällä välitodistuksen, jossa arvioidaan oppiaineiden tavoitteiden saavuttaminen 9. luokan kevätlukukauden osalta. Peruskoulun päättävät oppilaat saavat opintojensa päätteeksi päättötodistuksen, jossa arvioidaan kaikki oppiaineet valtakunnallisten päättöarviointin kriteerien mukaisesti.

Itsearviointia ja vertaisarviointia käytetään säännöllisesti ja suunnitelmallisesti. Sen avulla oppilas harjoittelee ja kehittyä arvioimaan omaa oppimistaan.

## ARVIOINNISTA TIEDOTTAMISEN MUODOT

### Vuosiluokat 1-6

#### Oppilaalle

- Arvioinnin yleiset periaatteet esitellään oppilaille lukuvuoden alkaessa.
- Tavoitteet ja arvioinnin kriteerit esitellään oppilaille opintojaksojen, projektien ja muiden kokonaisuuksien aluksi.
- Oppiainekohtaisten tavoitteiden ja niiden saavuttamisen havainnollistamiseksi voidaan käyttää tavoitetaulukoita, arviointikansioita tms.
- Oppilaalle annetaan palautetta suullisesti ja/tai Wilman tuntimerkinnöin työskentelyn sujumisesta ja opinnoissa edistymisestä. Oppilas harjoittelee näiden taitojen arvioimista myös itsearviointina ja vertaisarviointina.

#### Huoltajalle

- Arviointikäytännöistä kerrotaan vanhempainilloissa ja arviointikeskusteluissa.
- Kokeista, arvioitavista projekteista ja töistä ilmoitetaan etukäteen esim. viikkotiedotteessa tai Wilmassa.

- Kokeiden ym. arvioitavien suoritusten arvosanat/arvioinnit merkitään Wilmaan tai ne lähetetään kotiin nähtäviksi ja allekirjoitettaviksi.
- Tarvittaessa suunnitellaan oppilaskohtaiset käytännöt opetusta ja arviointia koskien.

## Vuosiluokat 7-9

### Oppilaalle

- Tavoitteet ja arvioinnin kriteerit esitellään oppilaille opintojaksojen, projektien ja muiden kokonaisuuksien aluksi.
- Kokeiden ym. arvioitavien suoritusten arvosanat/ arvioinnit merkitään Wilmaan.
- Oppilaalle annetaan palautetta oppimisesta ja muusta toiminnasta myös suullisesti ja erilaisia Wilma-merkintöjä hyödyntäen.
- Tarvittaessa arvioinnista ja tavoitteiden asettelusta keskustellaan oppilaan kanssa erikseen.

### Huoltajalle

- Huoltajat saavat tietoa oppilaan edistymisestä Wilmaan merkittävien koe- ja testitulosten kautta.
- Oppilaat saavat lukuvuoden aikana välitodistuksen.
- Lukuvuoden aikana huoltajilla on mahdollisuus osallistua vanhempainiltoihin ja ns. OHO-keskusteluun, missä oppilas, huoltaja ja luokanvalvoja keskustelevat oppilaan koulutyön sujumisesta ja asettavat yhdessä oppimisen ja toiminnan tavoitteita.
- Tarvittaessa huoltajan kanssa keskustellaan tarkemmin opetuksen järjestämisestä ja arvioinnista.

## KÄYTTÄYTYMISEN ARVIOINNIN TAVOITTEET JA KÄYTÄNNÖT

Käyttäytymiseen liittyvien tietojen ja taitojen opettaminen on osa koulun kasvatustehtävää. Oppilaita ohjataan ottamaan huomioon muut ihmiset ja ympäristö sekä noudattamaan yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja sääntöjä. Oppilaille opetetaan koulun erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiallista tilannetietoista käyttäytymistä ja hyviä tapoja. Opetussuunnitelman perusteiden pohjalta on laadittu seuraavat käyttäytymistä ohjaavat tavoitteet:

### Muiden ihmisten huomioonottaminen

- T1 Oppilas ehkäisee omalla toiminnallaan häirintää, syrjintää ja kiusaamista.
- T2 Oppilas ylläpitää työrauhaa.
- T3 Oppilas ylläpitää kannustavaa, kunnioittavaa ja myönteistä ilmapiiriä.
- T4 Oppilas noudattaa hyviä käytöstapoja.

### Ympäristön huomioonottaminen

- T5 Oppilas huolehtii ympäristöstä ja noudattaa yleistä siisteyttä.
- T6 Oppilas huolehtii yhteisestä omaisuudesta.

### Työn arvostaminen

- T7 Oppilas osaa arvostaa omaa työskentelyään ja työtään.
- T8 Oppilas osaa huomioida myönteisesti muiden työtä, työskentelyä ja työn tuloksia.

### Sääntöjen noudattaminen

- T9 Oppilas noudattaa annettuja sääntöjä ja ohjeita.

Vuosiluokilla 1-2 käyttäytymisen arviointi annetaan sanallisena lukuvuositodistuksen yhteydessä erillisellä liitteellä. Käyttäytymisen itsearviointia käytetään apuna lukuvuoden aikaisen käyttäytymisen arvioinnissa ja ohjaamisessa.

Vuosiluokilla 3-6 käyttäytyminen arvioidaan numeerisesti lukuvuositodistuksessa. Lisäksi käyttäytymisen itsearviointia käytetään apuna lukuvuoden aikaisen käyttäytymisen arvioinnissa ja ohjaamisessa.

Vuosiluokilla 7-9 käyttäytymisen numeroarvosana merkitään välitodistukseen ja lukuvuositodistukseen. Lisäksi käyttäytymisen itsearviointia käytetään apuna lukuvuoden aikaisen käyttäytymisen arvioinnissa ja ohjaamisessa. Päätötodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arvosanaa. Käyttäytymisen arvioinnissa huomioidaan oppilaan ikäkaus.

#### Käyttäytymisen arvioinnin arviointikriteerit

<p>Välttävä käyttäytyminen (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppilas käyttäytyy tarkoitushakuisesti ei-toivotulla tavalla ja puhuu toisille epäkunnioittavasti. (T1, T3, T4)</li> <li>• Oppilas häiritsee oppitunteja ja muiden työskentelyä jatkuvasti. (T2)</li> <li>• Oppilas suhtautuu omaan ja yhteiseen omaisuuteen halveksivasti ja toiminnallaan tahallaan vahingoittaa omaa ja toisten omaisuutta. (T5, T6)</li> <li>• Oppilas halveksii omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. (T7, T8)</li> <li>• Oppilas rikkoo jatkuvasti yhteisiä sääntöjä ja vastustaa niiden noudattamista. (T9)</li> </ul>	<p>Kohtalainen käyttäytyminen (6)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppilas kyseenalaistaa hyvien tapojen merkityksen ja on välinpitämätön toisia kohtaan. (T1, T3)</li> <li>• Oppilas häiritsee usein oppitunteja ja muiden oppilaiden työskentelyä. (T2)</li> <li>• Oppilas ei ohjauksesta huolimatta noudata hyviä käytöstapoja. (T4)</li> <li>• Oppilas suhtautuu välinpitämättömästi omaan ja toisten omaisuuteen ja jättää huolehtimatta yhteisestä omaisuudesta. (T5, T6)</li> <li>• Oppilas väheksyy omaa ja muiden työtä ja työskentelyä. (T7, T8)</li> <li>• Oppilas rikkoo toistuvasti annettuja sääntöjä ja ohjeita. (T9)</li> </ul>
<p>Tyydyttävä käyttäytyminen (7)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppilas kohtelee toisia ihmisiä ajoittain epäystävällisesti. (T1, T3)</li> <li>• Oppilas häiritsee oppitunteja ja muiden työrauhaa ajoittain. (T2)</li> <li>• Oppilas noudattaa vaihtelevasti hyviä käytöstapoja. (T4)</li> <li>• Oppilas ylläpitää vaihtelevasti yleistä siisteyttä ja huolehtii toisinaan omasta ja yhteisestä omaisuudesta. (T5, T6)</li> <li>• Oppilas arvostaa toisinaan omaa ja muiden työtä ja työskentelyä. (T7, T8)</li> <li>• Oppilas noudattaa vaihtelevasti annettuja sääntöjä ja ohjeita. (T9)</li> </ul>	<p>Hyvä käyttäytyminen (8)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppilas ei häiritse, syrji eikä kiusaa muita oppilaita. (T1, T3)</li> <li>• Oppilas suhtautuu myönteisesti opiskeluun ja pääsääntöisesti antaa työrauhan oppitunneilla (T2).</li> <li>• Oppilas osaa toimia hyvien käytöstapojen mukaan ja <i>tarvittaessa</i> muuttaa omaa toimintaansa ohjauksen jälkeen. (T4)</li> <li>• Oppilas ylläpitää yleistä siisteyttä ja huolehtii omasta ja yhteisestä omaisuudesta. (T5, T6)</li> <li>• Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä ja työskentelyä. (T7, T8)</li> <li>• Oppilas noudattaa annettuja sääntöjä ja ohjeita. (T9)</li> </ul>
<p>Kiitettävä käyttäytyminen (9)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppilas kohtelee toisia ihmisiä aina myönteisesti ja ystävällisesti. (T1, T3)</li> </ul>	<p>Erinomainen käyttäytyminen (10)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppilas tukee omalla toiminnallaan muiden ihmisten</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppilas toimii aktiivisesti työrauhan ylläpidossa. (T2)</li> <li>• Oppilas osaa sopeuttaa toimintaansa erilaisiin tilanteisiin sopivaksi ja omaa hyvät käytöstavat. (T4)</li> <li>• Oppilas osallistuu oma-aloitteisesti yhteisön siisteydestä, ympäristöstä ja yhteisestä omaisuudesta huolehtimiseen. (T5, T6)</li> <li>• Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä ja työskentelyä antaen positiivista palautetta. (T7, T8)</li> <li>• Oppilas noudattaa aina annettuja sääntöjä ja ohjeita. (T9)</li> </ul>	<p>myönteistä ja ystävällistä kohtaamista. (T1, T3)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppilas tukee oppimismyönteistä ja toisia kunnioittavaa ilmapiiriä omalla esimerkillään ja ylläpitää luokan työrauhaa (T2, T3)</li> <li>• Oppilas toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti kaikissa kouluarjen tilanteissa ja on hyvänä esimerkkinä muille. (T4)</li> <li>• Oppilas ylläpitää ja edistää aktiivisesti yhteisön viihtyvyyttä ja siisteyttä ja osallistuu mm. oppilaskuntatoimintaan. (T5, T6)</li> <li>• Oppilas arvostaa ja kunnioittaa omaa ja muiden työtä toimien aktiivisesti esimerkkinä muille sekä auttaa oma-aloitteisesti muita työskentelyssä. (T7, T8)</li> <li>• Oppilas pyrkii oma-aloitteisesti ja aktiivisesti noudattamaan sääntöjä ja ohjeita kaikissa koulun tilanteissa sekä tukee omalla käytöksellään muidenkin oppilaiden sääntöjen noudattamista. (T9)</li> </ul>
--	---

## VALINNAISTEN AINEIDEN ARVIOINTI

Valinnaisten aineiden arviointi perustuu yhteisten oppiaineiden tavoin niille asetettuihin tavoitteisiin. Kuntakohtaisesti on määritetty oppiaineittain joka vuosiluokalle (4-9) hyvän ja kohtalaisen osaamisen kriteerit, jotka on laadittu noudattaen valtakunnallisia ja seudullisia arvioinnin periaatteita.

8. ja 9. vuosiluokalla oppilaiden on valittava molempina vuosina taito- ja taideaineita vähintään 2 vuosiviikkotuntia. Ne arvioidaan osana kyseisen oppiaineen yhteistä oppimäärää (niistä ei anneta omaa arvosanaa). Jos oppilas opiskelee pakollisen taito- ja taideaineen valinnaisuuden lisäksi muita taito- ja taideaineita valinnaisena, annetaan näistä hänelle erillinen arvosana kunnallisesti laadittujen arviointikriteerien pohjalta.

Vuosiluokilla 4-9 yhden vuosiviikkotunnin mittaiset valinnaisaineet arvioidaan merkinnällä hyväksytty tai hylätty.

Yhden vuosiviikkotunnin mittaiset valinnaisaineet voivat vaikuttaa myönteisellä tavalla yhteisen oppiaineen arvosanaan.

## LUKUVUODEN PÄÄTTEEKSI TEHTÄVÄ ARVIOINTI JA LUKUVUOSITODISTUKSET

Opintojen aikainen arviointi on kuvattu arviointitaulukkoon (liitemateriaali). Taulukosta käy ilmi, milloin ja missä muodossa virallinen arviointipalaute ja todistukset annetaan. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on kokonaisarvio oppilaan koko lukuvuoden edistymisestä ja suoriutumisesta. Oppilaille annetaan lukuvuositolustus, jossa on arvioitu kaikki vuosiluokan aikana opiskellut oppiaineet ja

opintokokonaisuudet. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi. Käytettävät todistusohjat löytyvät liitemateriaalista.

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa eli alkuopetuksessa oppiminen nähdään selkeänä jatkumona ja arviointi ajatellaan kokonaisuutena ottaen huomioon molemmille vuosiluokille erikseen asetetut tavoitteet ja arviointiperusteet. Vuosiluokkien 1-2 lukuvuositodistus sisältää samat arvioitavat asiat. Vuosiluokkien 1-2 oppiaineiden arviointi on sanallista, mikä mahdollistaa tarkemman palautteen antamisen eri oppiaineista. **Vuosiluokalla 3 arvioidaan lukuaineet ja käyttäytyminen numeerisesti sekä taito- ja taideaineet sanallisesti.**

Vuosiluokilla 4-9 kaikki oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeerisesti.

## OPINNOISSA ETENEMISEN, LUOKALTA SIIRTYMISEN JA LUOKALLE JÄTTÄMISEN PERIAATTEET JA KÄYTÄNNÖT

Oppilaat etenevät opinnoissaan pääsääntöisesti vuosiluokittain. Jos oppilaalle on tulossa jossakin oppiaineessa hylätty suoritus, varataan hänelle tilaisuus suorittaa aineen oppimäärä hyväksytysti kyseisen lukuvuoden aikana. Tällöin suoritusajankohdasta sovitaan opettajan, oppilaan ja tarvittaessa huoltajan kesken. Mikäli oppilas osallistuu lukuvuoden työskentelyn aikana hylätyn arvosanan korotukseen, ja saa suorituksestaan edelleen hylätyn arvosanan, varataan hänelle toinen korotusmahdollisuus kesäkuussa koulutyön päätyttyä erikseen määrättyä ajankohtana.

Mikäli oppilas ei ole korotusmahdollisuuksista huolimatta saanut hyväksytyä arvosanaa kyseisestä oppimäärästä, oppilas voidaan jättää luokalle. Luokalle jättämisen keskeinen peruste on se, että oppilas ei omaa riittäviä tietoja ja taitoja selviytyäkseen seuraavan vuosiluokan oppimäärästä. Vuosiluokalle jättämisestä päättää rehtori perusopetusasetuksen mukaisesti.

Oman opinto-ohjelman mukaan eteneminen tulee kyseeseen yksittäisissä tapauksissa rehtorin päätöksen mukaisesti. Tällöin oppilaalle laaditaan oma henkilökohtainen oppimissuunnitelma.

## ERITYINEN TUTKINTO

Eriyiseen tutkintoon voivat osallistua ne kotiopetuksessa olevat lapset ja nuoret, joiden oppivelvollisuudenedistymisestä vastaavat heidän huoltajansa. Tällöin huoltaja pyytää kirjallisesti kotiopetuksessa olevalle oppilaalle opinnoistaan perusopetuksen todistusta vastaavan todistuksen, jossa todetaan suoritettut opinnot.

Jos huoltaja haluaa, että hänen lapsensa saa todistuksen oppimäärän suorittamisesta tai osittain suoritettusta oppimäärästä tai perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta, tällöin oppilas osallistuu osaamisen arviointiin suorittamalla kokeita sekä erilaisia suullisia ja kirjallisia näyttöjä osaamisestaan oppiaineiden opettajan antaman ohjeen mukaan. Tilaisuus osaamisen näyttämiseen järjestetään lukuvuoden lopussa. Tutkinnossa tutkiva opettaja arvioi osaamisen tason suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain määriteltyihin tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin.

Eriyisen tutkinnon järjestelyistä ja tutkivan opettajan nimeämisestä vastaa rehtori.